

Theologische Hogeschooldag 1952

Nog enkele dagen en de traditionele Theol. Hogeschooldag zal weer worden gehouden. Zo de HERE wil! Onze onvergetelijke professoren Schilder en Holwerda mogen hem niet meer meemaken. Hun stemmen zullen op deze Schooldag niet meer gehoord worden.

De HERE heeft het anders gewild. Met het oog op hun heengaan zeggen wij met te meer nadruk: zo de HERE wil.

Wanneer U deze mededelingen leest, zijn alle aangevraagde kaarten nog niet verzonden. Dat kan nog niet, want wij zitten een beetje met de plaatsruimte. De kaarten worden zo spoedig mogelijk verzonden. Heb dus nog even geduld.

Alleen, er moet ons wat van het hart: Wanneer wij alle broeders en zusters, die speciaal kaarten voor de Nieuwe Kerk hebben aangevraagd, deze kaarten zouden moeten zenden, dan kwamen er alléén in de Nieuwe Kerk al enkele duizenden. Dat kan nu eenmaal niet. We zullen het eerlijk verdelen. Wie het eerst om kaarten heeft gevraagd, krijgt ze voor de Nieuwe Kerk en zo vervolgens.

Schrijft U daarover nu geen boze brieven, want dat geeft U niets. Wij kunnen er verder niets aan doen.

Verschillende broeders en zusters vroegen om gereserveerde plaatsen, de één omdat hij of zij van zo ver komt, de ander omdat hij dat zo gemakkelijk vindt.

Dat kan ook niet. Er worden geen plaatsen gereserveerd, behoudens enkele hoge uitzonderingen.

Spreek wij nu goed af, dat, zoals de broeders in Kampen het regelen, het ook zal gebeuren. Want anders loopt de hele zaak hopeloos in de war.

Logies kunt U niet meer aanvragen, want we hebben hier geen ruimte meer om U te ontvangen.

De bidstond voor de Theol. Hogeschooldag is een dienst des Woords, uitgaande van de Raad van de Geref. Kerk te Kampen. De Herm. Knoop van Rotterdam-Delfshaven zal in deze dienst des Woords voorgaan. Voor deze kerkdienst heeft U geen kaarten aan te vragen. De dienst wordt gehouden op Dinsdag 23 Sept., des avonds om half 8 in de Nieuwe Kerk, Broederweg 32.

De Theol. Hogeschooldag zelf is op Woensdag 24 September. Er zijn meerdere samenkomsten, waar, dat kunnen wij momenteel nog niet zeggen, want door de grote toeloop van Schooldagbezoekers (sters), zijn wij met het huren van gebouwen nog doende.

De sprekers zijn wel bekend: de Proff. P. Deddens, C. Veenhof en H. J. Jager; de predikanten: M. J. C. Blok te Utrecht, C. Cnossen te Drachten, L. Dockes te Hilversum, J. Meester te Amsterdam, J. Meyer te Hoozevee, J. O. Mulder te Kampen, G. van Rongen te Leiden (onderwerp: Ootmoed gevraagd), S. de Vries te Den Haag, J. de Waard te Kampen (onderwerp: Bede om Noorderwind en Zuiderwind), D. K. Wielenga te Rotterdam.

De samenkomsten beginnen in alle gebouwen des morgens om 10 uur precies en des namiddags om 2 uur precies, behalve in de Nieuwe Kerk. Daar beginnen ze om 's middags half 2.

Volgende week hoort U D.V. meer!

J. BOS,
pedel Theol. Hogeschool.

VERGADERING van de Curatoren der Theologische Hogeschool op Maandag 1 September 1952 in het gebouw der Hogeschool

Art. 1. De assessor Ds J. van Bruggen opent de vergadering, leest Psalm 146 en gaat voor in gebed. Van Ds J. ten Hove kwam bericht dat hij later ter vergadering komt. Van Ds E. Th. v. d. Born kwam bericht dat hij verhinderd is de vergadering bij te wonen. Ds D. van Dijk is nog niet aanwezig.

Art. 2. Ingekomen stukken:

a. Een brief van lector J. P. Lettinga waarin hij een samenspreking verzoekt met de Curatoren. Door het moderamen werd aan lector Lettinga verzocht zijn zaken eerst schriftelijk in te dienen. Dit schrijven is inmiddels ingekomen; besloten wordt de behandeling ervan aan te houden, tot de nog te verwachten Curatoren ter vergadering zijn.

b. Een schrijven van Ds K. waarin hij de aandacht vestigt op een tweetal predikanten, die zijns inziens zeer geschikt zijn om de open plaatsen der overleden Hoogleraren in te nemen. Voor kennisgeving aangenomen.

c. Een prijsopgave van de firma Oosterbaan & Le Cointre omtrent de jaarlijkse uitgave van de „korte verslagen“ der curatoren-vergaderingen. Besloten werd deze verslagen voortaan eens per jaar gebundeld te doen verschijnen. Aan de secretaris wordt opgedragen voor de verdere uitvoering zorg te dragen.

d. Een bericht van de kerk van Berkel en Rodenrijs behelzende de oproep voor de eerstvolgende generale synode. Voor kennisgeving aangenomen.

e. Een brief van de kerk van Z. waarin zij inlichtin-

gen verzoekt over de publicatie van het financiële verslag der Theologische Hogeschool. Aan deze Kerk zal worden bericht dat in het vervolg het financiële overzicht weer zal worden gezonden aan de generale synode.

f. Bericht van Notaris Hekman te B. omtrent de testamentaire beschikking van Mevrouw W. H. P.-S., groot f 500.— in contanten vrij van alle rechten, aan de Theologische Hogeschool. Met grote dank wordt hiervan kennis genomen en besloten aan Notaris H. te berichten, dat wij bedoeld legaat met dank aanvaarden en hem te verzoeken het bedrag te zenden aan de Penningmeester van de Stichting.

g. Schrijven van de classis Oost der Canadian Reformed Churches waarin zij haar medeleven uit met de Theologische Hogeschool in de zware slagen welke haar hebben getroffen. Voor kennisgeving aangenomen.

h. De acta der generale synode van Kampen wordt voor kennisgeving aangenomen.

Art. 3. De J. van Bruggen doet verslag van de uitvoering der aan de praeses en hem op de vorige vergadering verleende opdracht om aan Mevrouw de Wed. K. Schilder en Mevrouw de Wed. B. Holwerda mededeling te doen van het besluit der Curatoren inzake haar pensioen.

Art. 4. De President komt ter vergadering en de assessor draagt het presidium aan hem over.

Art. 5. De Notulen van de vergadering van 5 Juni 1952 en van de voortgezette vergaderingen op 6 en 19 Juni worden gelezen en vastgesteld.

Art. 6. Het „Verslag“ van de arbeid der Curatoren aan de generale synode wordt vastgesteld.

Art. 7. Een brief van lector J. P. Lettinga inzake het program der Hogeschool wordt gelezen en besproken. Curatoren besluiten thans geen verandering in het studieprogram te brengen en dit aan lector J. P. Lettinga te berichten.

Art. 8. Het Bestuur van de Stichting voor financiële verzorging van de Opleiding tot de Dienst des Woords komt ter vergadering. Een voorstel voor wijziging van de Pensioenregeling wordt in behandeling genomen. (Zie kort verslag 5 Juni 1952, art. 2). Een beslissing valt hierover nog niet. Een Commissie uit Curatoren en het Stichtingsbestuur zal deze zaak nog nader bezien en daarover advies uitbrengen op de volgende vergadering. Besloten wordt aan de e.k. generale synode een voorstel te doen tot enige verhoging van de tractementen der Lectoren.

Art. 9. De arbeid tot het opstellen van een nominatie voor de benoeming van twee Hoogleraren wordt hervat.

Art. 10. Nadat Ds J. van Bruggen de vergadering in dankzegging voorging wordt zij door de President gesloten.

Op verzoek van de Curatoren,
De Assessor J. VAN BRUGGEN, v.d.m.

Theologische Hogeschool

Het College van Hoogleraren maakt bekend:

1. Dat zij, die voor het eerst als student aan de Theologische Hogeschool wensen te worden ingeschreven, op Vrijdag 26 September, a.s., des morgens om 10 uur, in het gebouw van de Theologische Hogeschool, Broederweg 15, worden verwacht. Overgelegd moeten worden:

a. bul staatsexamen of eindexamen gymnasium of lyceum;

b. getuigschrift van de kerkeraad.

2e. Dat des middags van diezelfde dag, om 2.30 uur, gelegenheid zal gegeven worden ter inschrijving van nieuwe studenten en recensie van hen, die reeds eerder als student aan de Theologische Hogeschool waren ingeschreven.

Voor inschrijving en recensie wordt vereist het overleggen van de kwitantie collegegeld, eerste helft cursus 1952/1953.

3e. Dat des avonds om 8 uur de lessen zullen worden geopend.

4e. Heren studenten worden eraan herinnerd, dat een recensie ná 26 September slechts mogelijk is na betaling van een bedrag van f 10.—.

Namens het College voornoemd,

C. VEENHOF, h.t. secretaris.

De bibliotheek van wijlen Prof. Schilder

5e verantwoording. De vacatie was oorzaak, dat mijn verantwoording even stagneerde. Het is mij een groot genoegen, deze taak thans weer te kunnen opvatten. Behalve stagnatie heeft de komkommertijd, die meestal met de vacatie inluidt, toch ook goede impulsen aan bepaalde vacantiëgangers verschaft, die, hetzij aan de Nederlandse stranden, hetzij varende op de „oude Vader Rijn“, onze actie niet zijn vergeten. Wat dit laatste betreft, volgt de verantwoording de volgende week, want wel het bericht, maar nog niet het bedrag kwam bij mij binnen.

Ik mocht dan noteren: 12 Aug.: Dames v. H. te R. f 5.—; J. H. M. te R. f 5.—; 13 Aug.: IJ. E. v. d. K. te Z. f 5.—; C. v. S. te R. f 2.50; 15 Aug.: Giro 58, Z. f 5.—; 19 Aug.: H. W. te C. (O.) f 3.— (uit een ver land); 20 Aug.: N. N. te B. & R. f 5.—; 21 Aug.: J. J. B. te G. f 1.50; 22 Aug.: Z. te A. f 5.— (laatste blijft voor een goed doel; hartelijk dank met persoonlijke groet aan gever); 27 Aug.: giro Nr 61, G. f 20.—; 29 Aug.: R. B. te A. f 2.—; 2 Sept.: P. de V. te B. f 2.50; 3 Sept.: P. v. G. te R. f 15.05 (gecollecteerd in de Huisgodsdiensttoefening van vacantiëgangers te Rockanje). Totaal f 76.55; vorige verantwoordingen f 479.40, dus samen f 555.95.

Hoezeer het mij ook verheugt, dat de giften blijven vloeien, meen ik toch hierbij een beroep te mogen doen op onze broeders en zusters, die tot dusver nog niets van zich lieten horen. Zoals men weet, wordt er naar gestreefd, een bedrag van f 8000.— bijeen te brengen. Indien ieder zijn/haar bijdrage levert, waarbij zelfs het kleinste bedrag welkom is, bereiken wij ongetwijfeld zonder moeite binnenkort het gestelde doel. Men geve deze opwekking ook door aan anderen. Bij voorbaat hartelijk dank!

P. GROEN, Rotterdam.
Giro 50440.

Vijfde verantwoording. 1 Sept.: Geref. Vrouwenver. te Hoek (Zeeland) f 12.— (goed zo, Zeeuwse vrouwen! Dat ge, in dit opzicht, door vele Zeeuwse en andere vrouwen gevolgd moogt worden!); P. L. te Z. f 10.—; verder f 1.—; deze laatste gulden zonder aanduiding van naam; poststempel Aalsmeer, via Bureau „De Reformatie“; met gedicht van 4 versen, vrij naar Guido Gezelle; ik kan dit niet op gaan nemen, slechts korte, passende ontboezemingen. De gulden was echter „bedoeld voor bibliotheek“; 2 Sept.: H. E. te D. f 2.50; A. J. v. d. V. te V. f 2.50; 3 Sept.: J. W. te A. o. d. R. f 2.50; 4 Sept.: Z. R. te L. f 2.50; M. R. te N.-B. f 5.—; 6 Sept.: een briefkaartje van Ds Visée: „Goed lezen! Het was niet een vrijgemaakte gymnastiekclub, maar een gemengd gezelschap, waaronder zich vrijgemaakten bevonden. Overigens dankbaar, dat „Wilky“ ook door U gelezen wordt!“ Hartelijk dank voor de correctie! De raad wordt ter harte genomen; de correctie spreekt voor zichzelf.

Met dit alles bij elkaar zijn we weer f 38.— verder. Bij ondergetekende is dus tot op heden binnengekomen f 228.—. Voor het resterende, dat nog niet zo gering is: minzaam aanbevelend.
P. JASPERSE,
giro 25727.

*: Wandelende anecdote

Het laatste nummer van „Kerk en Theologie“ bevat een beoordeling van „De wijsbegeerte der Wetsidee“ door Prof. Dr. H. de Vos; daarin komt voor een verwijzing naar „de anecdote, die vertelt, hoe Petrus aan nieuw-aangekomenen de hemel liet zien. Bij een muur aangekomen verzocht hij slechts fluisterend te spreken, omdat achter deze muur de Gereformeerden zaten, die dachten dat zij alleen in de hemel waren. Het aardigste hierbij is — zo vervolgt Prof. de Vos — dat deze anecdote ook in Gereformeerde kring verteld wordt, maar dan van de Art. 31-ers. Onaardig is echter, dat degenen, die achter de muur zijn, kwaad spreken van de buitenstaanders.“

Het onaardigste is evenwel, dat in deze „anecdote“ kwaad gesproken wordt van de hemelse heiligheid en zaligheid. Wat ons Gods Woord leert en de Belijdenis herhaalt over de opname tot Christus, de ene grote schare die niemand tellen kan, de eeuwige vreugde, het eeuwig prijzen van God, de volle genieting der beloften Gods in Jezus Christus, terwijl het Lam in de hemel is de Herder die de gezaligden weidt en hen leidt tot levende fonteynen der wateren (Op. 7: 17) moet door dergelijke onwaardige „anecdotes“ niet aangetast en ontwaard worden. Hier is het Roomse klimaat van profanatie der hemelse dingen; wie zich „Protestant“ noemt houde zich daarvan ver, en bestraffe veeleer de Roomsen, dan hen in deze heiligheden na te volgen.

't Is me onbekend, dat ooit in Gereformeerde kring gezegd is of ook maar gedeeld is op 't geen de anecdote insinueert: „wij alleen komen in de hemel“ — nooit las of hoorde ik ook onzerzijds iets dergelijks na de Vrijmaking. Zou de mededeling van Prof. de Vos juist zijn, dat men in de gebonden kerken zoets zou toedichten aan de Vrijgemaakten, dan is dit, om geen scherper woord te gebruiken, een grote vergissing. Niet onmogelijk acht ik, dat dit praatje in de wereld kwam bij onze handhaving en dus hantering van art. 29 Ned. Geloofsbelijdenis inzake de ware en valse kerk (een gemakkelijk werk, die onderscheiding, zegt daar de Belijdenis) en dat mensen die niet konden of wilden lezen, zich aangewezen zijnde als behorende tot de valse kerk, de toepassing maakten: dus dan gaan wij allen verloren — hetgeen natuurlijk noch door de Belijdenis, noch door die haar handhaafden, gezegd of ook maar in de verte bedoeld was.

Hoe eerder de bewuste wandelende anecdote bij de kraag gepakt wordt en van 't toneel verdwijnt, des te beter.
P. D.

*: Calvijn's oordeel over de valse kerk zijner dagen

Bekend is, hoe Calvijn de Roomse kerk van zijn tijd ziet en benoemt: het is belachelijk, zegt hij o.m., om een van z'n hoofd beroofd lichaam, een lijk dus, voor kerk uit te geven (C. R. XIV, 292 sq.), of is Christus door Rome niet van alle effectieve werkzaamheid, evenals van alle heerschappij beroofd, en van alle eer ontbloot? De tegenwoordige misvormde bouwvallen geven schier geen enkel spoor te zien van het oude bouwwerk (Inst. IV, 11, 6).

Toch scheert Calvijn alle leden van de Roomse kerk niet over één kam: hij maakt scherp onderscheid tussen de kerkelijke regering en het kerkvolk, tussen de leiding in de Roomse kerk en de „leken“ die geleid worden.

Van de pous, de curie (het geheel der instanties waar-

van de paus zich bij de uitoefening van zijn „primaat“ bedient en waarvan de kardinalen de voornaamste leden zijn) en van de bisschoppen zegt Calvijn niet veel goeds. Van de paus: „Daar dus vaststaat, dat de Roomse paus onbeschaamd op zich overgebracht heeft wat alleen eigen was aan God en vooral aan Christus, behoeft men er niet aan te twijfelen, dat hij de aanvoerder en hoofdmans is van het goddeloze en verfoeilijke rijk van de antichrist (Inst. IV, 7, 25).

Van de curie: Aan allen moet duidelijk zijn het onderscheid tussen de reine bruid van Christus en de stinkende hoer van Belial, tussen het heiligdom van God en het bordeel van Satan, tussen de geestelijke woning der vromen en een zwijnestaf, kortom tussen de ware kerk en de Roomse curie (C. R., XIV, 292, 59).

De overeenstemming tussen de kerkelijke macht, in de Schriften geopenbaard en die macht, met welke reeds verscheiden eeuwen lang zich bij het volk Gods hebben ingedrongen de geestelijke tyrannen, die zich valselijk bisschoppen en leiders der religie genoemd hebben, is niet beter dan die tussen Christus en Belial (Inst. IV, 8, 10). De paus met de ganse bende zijner bisschoppen ventelen en keren, na de gehoorzaamheid aan Gods Woord afgeschud te hebben, alles naar hun willekeur (IV, 9, 5).

Indien de woorden van Christus waar zijn, kunnen alle blinde leidlieden, hetzij ze voorgangers of pausen of prelaten genoemd worden, niets anders doen dan hun metgezellen met zich in dezelfde afgrond sleuren (IV, 9, 12).

Deze onderscheiding tussen de leiders en de misleiden is Schriftuurlijk. Ook Christus stelt de voorgangers van Israël in bijzondere mate verantwoordelijk, waarschuwt tegen hen, zegt hun het oordeel aan (Matth. 23: 13—29, Lucas 11: 42—52, Matth. 16: 6, 11, 12, Matth. 15: 14). Kerkelijke voorgangers hebben wel zeer bijzonder te denken aan Schriftplaatsen als Ps. 119: 18, 1 Tim. 4: 12, 16, 2 Tim. 1: 14, 2: 15. Veel is hun toevertrouwd: veel zal van hen geëist worden. P. D.

* * Calvijn en het Roomse kerkvolk

Over het Roomse kerkvolk is Calvijns oordeel veel zachter. Dat volk is door de tyrannie van de Roomse afgod in beslag genomen (Inst. IV, 2, 7). Calvijn ontkent niet, dat er ook onder de tyrannie van de paus kerken

gebleven zijn, maar dan kerken, die hij door slechte en verderfelijke leringen, als door giftige dranken, bedorven en bijna gedood heeft; in welke Christus halfbegraven verborgen is, het evangelie verduisterd, de vroomheid verdreven, en de dienst van God bijna vernietigd is; in één woord, waarin alles zo verward is, dat daar veeleer de gedaante van Babylon dan van Gods heilige stad zich vertoont. Kortom, zegt Calvijn, ze zijn kerken in zover de Here de overblijfselen van zijn volk, hoe ellendig verstoofd en uiteengejaagd dan ook, daar op wonderlijke wijze bewaart, in zover er enige kentekenen der kerk blijven bestaan, en wel voornamelijk die kentekenen, wier kracht noch de listigheid van de duivel, noch menselijke boosheid kan vernietigen (IV, 2, 12). Elders zegt hij dan ook, dat er zelfs onder de pauselijke tyrannie hier en daar vele lidmaten in de waarachtige enigheid des geloofs volharden.

Op de vraag van Lucius, Sodus, of men wel met een Rooms meisje mag trouwen, geeft Calvijn ten antwoord, dat niets in 't algemeen ongeoorloofd is. Maar als zulk een meisje toch de dingen wel goed aanvoelt en zich alleen uit mensenvrees bij de afgodische Roomse kerk hield, zou hij haar niet op één lijn stellen met vijanden van 't ware geloof. Want hoe verder iemand van Christus verwijderd is, des te meer moet hij ons afschrikken (C. R. XIII, 307, 59).

In zijn „Antwoord aan een zekere gedaante-verwisselende bemiddelaar“ (C. R., IX, 524, 59) schrijft Calvijn: „Terwijl wij de gemeenschap der kerken en leer met alle ernst verwerpen, zijn wij toch hen, die aan de andere zijde staan, niet vijandig gezind. Wij hebben wel geen omgang met Roomen, maar ik vraag: zijn ze ons daarom als varkens en honden? Veeleer hebben wij medelijden met hun blindheid. Wij laten hen ook gaarne toe tot onze godsdienst-oefeningen, als zij God maar niet een oprecht hart willen aanroepen. Doch wij willen niet, dat zij ons van Christus afscheiden en in hun ongeloof betrekken.“

Ook Christus was waarlijk met ontferming bewogen over de scharen welke dwaalden als schapen die geen herder hebben. En Hij kwam ze te hulp, Hij wees ze de rechte weg.

Ook wij hebben onderscheid te maken tussen leiders en verleiden in de kerken, die niet samenkomen naar de wettige regel van art. 29 der Ned. Geloofsbelijdenis.

P. D.

OMGORDT DE LENDENEN VAN UW VERSTAND EN WEEST NUCHTER

POP. WETENSCH. SCHETSEN

I

TAAK EN PLAATS VAN DE GELOVIGE MAN VAN WETENSCHAP.

Als wij vandaag over de taak en de plaats van de christelijke wetenschap, beter nog, van de schrift-gelovige belijdende man van wetenschap, willen spreken¹⁾, is het niet onze bedoeling een wetenschappelijk betoog te leveren. Het gaat ons nu niet om een wetenschapsleer, noch om een kennistheorie, noch om een theologische of wijsgerige verhandeling om de verhouding tussen natuurlijke en geopenbaarde kennis te bepalen. Evenmin is het onze bedoeling een bepaalde christelijke cultuurtheorie te ontwikkelen om dan daarin de plaats van de wetenschap te bepalen.

Nee, het gaat ons hier om datgene wat aan alle theoretische bezigheid voorafgaat. Als wij immers als gelovigen aan het werk gaan op het gebied der wetenschappen dienen wij toch te weten welke taak God ons oplegt, moeten wij toch weten wat wij willen met ons werk, welke verantwoordelijkheid en opdracht we hier hebben, b.v. jegens onze broeders, mededienaren Christi, en ook jegens de rest van de mensheid, afvalligen, ongelovigen en heidenen.

Ik formuleerde de vraag zo ruim mogelijk. Tijdens het verdere betoog zal het antwoord op de verschillende onderdelen wel blijken. Maar voorop sta nog dit: de beantwoording van die vragen, die zelf niet van theoretisch-wetenschappelijke aard zijn — wij ze aan iedere wetenschappelijke vraagstelling voorafgaan — kan en mag niet theoretisch wetenschappelijk geschieden. De Schrift moet ons hier leren. Want het zijn eer vragen van christelijk leven dan die van christelijke wetenschap. Immers, ook wetenschappelijke arbeid is leven, is activiteit, is dus niet zelf een wetenschappelijke abstractie.

We moeten dan ook oppassen, als we over een onderwerp als dit spreken, niet toch te verzeilen in wetenschappelijke problematieken en theorieën. Dat doen we maar al te licht. Want de wetenschap heeft in het leven der West-Europese volken zo'n allesbeheersende plaats gekregen dat wij soms nauwelijks meer aanvoelen dat we theoretisch bezig zijn. Wij kunnen heus niet zeggen dat de gereformeerde wereld hiervan vrij gebleven is. Niet alleen dat we daarin kinderen van onze tijd zijn, maar ook omdat onder ons vaak de wetenschap sterk overschat is en op een te hoge plaats gezet.

Daarom viel ik mijzelf ook bij de aanvang van mijn betoog in de rede, zeggende: het gaat niet om het bepalen van de taak van de christelijke wetenschap, maar van de christelijke man van wetenschap. Christelijke wetenschap op zichzelf bestaat er immers niet, is een abstract iets, waar we over kunnen spreken zonder aan ook maar een bepaald persoon of zelfs maar aan onszelf en onze naaste vrienden te denken — neen, het gaat ons nu om de taak die wij hebben als belijdende gelovigen, die in des HEREN wegen willen wandelen ook daar waar wij bezig zijn met wetenschappelijke arbeid. Als we zo de vraag stellen is hij concreet, direct en zullen wij niet zo gauw een te hoge taak aan de „christelijke wetenschap“ toemeten, omdat we maar al te goed ons eigen bescheiden kunnen, ons feilen en onze zwakte kennen. We gaan dan allereerst vragen wat God ons, nu, opdraagt. Want zo wordt ons spreken gedateerd: we spreken toch over de man van wetenschap nu, vandaag aan de dag, in deze wereld.

Een wetenschappelijk betoog daarentegen over de plaats en taak van de christelijke wetenschap zal immers in het afgetrokken spreken en dan ook wellicht theoretische mogelijkheden naar voren brengen, zonder dat rekening wordt gehouden — en dat zou in dat kader ook niet hoeven — met de bijzondere omstandigheden van de dag..... dergelijke vraagstukken zou men zelfs kunnen bespreken in de cel der martelaren in tijden van vervolging.

Ik zei zo pas dat ook ons spreken en redeneren vaak zonder dat we het weten vertheoretiseerd is. Dat kan reeds blijken in ons woordgebruik. Ook in verband met onze discussie hierover wil ik ter vermindering van misverstanden daar nog even iets over zeggen. Als we b.v. over de kerk spreken en het verschil in opvatting daaromtrent, moeten we goed onderscheiden tussen de belijdenis aangaande de kerk en het kerkbegrip. In onze belijdenis spreken wij uit wat wij geloven aangaande de kerk, een geloof waarvan wij de inhoud zoeken in de Schrift. Andere mensen hebben wellicht een ander geloof, een andere belijdenis aangaande de kerk, die zij, in het beste geval, ook zullen pogen te funderen in de Schrift, maar die zeker heel vaak eerder zal voortkomen uit eigen menselijke inzichten. In dit alles is de wetenschap nog geheel niet aan bod geweest. Hier staan verschillende geloofs-inzichten, verschillende levenshoudingen tegenover elkaar. Heel anders is het als we spreken over het kerkbegrip. Het is heel goed mogelijk dat mensen die eenzelfde belijdenis aangaande de kerk hebben, werkelijk, niet alleen op papier, toch een verschillend kerkbegrip zullen bezitten, een verschillend begrip van haar structuur, en haar theoretische bepaaldheid. Hier spreken dan verschillende inzichten van theoretisch wetenschappelijke aard. Wij onderscheiden die zaken veel te weinig — en daaruit is dan ook ons

slordig spraakgebruik te verklaren, dat vaak spreekt van kerkbegrip waar belijdenis bedoeld wordt. Zo wordt ook meer dan eens het woord theologie oneigenlijk gebruikt voor geloof, geloofsinzicht, kennis des geloofs.

Ook op ander gebied vinden we dit slordig spraakgebruik. (Zo heeft men het over een psychologische aanleg waar men eigenlijk psychisch zou moeten zeggen, een sociologisch verband waar het eigenlijk sociaal zou moeten heten. Men bedenke dan altijd dat psychologie de wetenschap betreffende het psychische is, sociologie die over het sociale nadenkt etc. Laten we oppassen met dergelijk slordig spraakgebruik, want het kan ons soms, zonder dat we het weten, op een dwaalspoor brengen en steeds zal het ons onderscheidingsvermogen vergroven en het verschil tussen wetenschappelijke theorie en werkelijk gegeven uit het oog doen verliezen. Maar genoeg hierover).

2

Na deze inleiding willen wij ons eigenlijke thema aanvatten. We zullen dan beschouwen van tweeërlei gezichtshoek. Sprekende dus over de taak en de plaats van de gelovige man van wetenschap handelen we eerst over de plaats en de taak van de gelovigen in het algemeen, levende temidden van afvalligen en ongelovigen — en daarmee is dan tevens ook gesproken over de taak van de christelijke wetenschap buiten de gemeente en het volk des Verbonds. In de tweede plaats dan zullen wij onze aandacht richten op de taak van de man van wetenschap binnen de gemeente, binnen de gemeenschap der heiligen.

We willen nu dus beginnen met ons af te vragen wat onze plaats is, als schriftgelovende kinderen des Verbonds, in deze wereld van 1952, waar ongeloof en afval de geesten in hun greep hebben^{2a)}. Deze taak tekent ons onze Here in Zijn Woord dat we voor alles Zijn Koninkrijk moeten zoeken. Zijn Koninkrijk zoeken dat is in heel ons leven Hem als onze Heer en Koning erkennen en Zijn geboden bewaren. Het is wandelen en handelen zoals het getrouwe onderdanen van hun Heer en Koning betaamt, in onderscheid dus van al die andere onderdanen die hun Koning niet liefhebben, Zijn wetten en geboden niet onderhouden, die in één woord opstandige, revolutionaire wetsovertreders binnen Zijn Rijk zijn.

Want alle mensen, wie zij ook zijn, wat zij ook denken of willen, zijn onderdanen van de Here Jezus Christus die de heerschappij gegeven is, die vandaag aan de dag reeds regeert over al het creatuurlijke, zittende op de troon ter rechterhand Gods en die dat doen zal tot Hij al Zijn vijanden onder Zijn voeten gelegd heeft. — want dan zal Hij, naar 1 Cor. 15 Zijn Koningschap weer aan Zijn Vader overdragen. Zijn Koningschap bezat Hij reeds toen Hij voor Pilatus stond, naar Zijn eigen getuigenis, een koningschap niet van de wereld maar wel degelijk heel concreet over de wereld.

Daarom, als er, naar Kuypers woord geen terrein is waarover de Here niet zegt „Mijn“, dan dient dat niet verstaan te worden als een strijdkreet van Hem die zeker is van de overwinning, of een ultimatum, of een wens die weliswaar zeker in vervulling zal gaan. Integendeel, het is niets dan de concrete werkelijkheid, nu reeds, vandaag aan de dag, anno 1952: nu reeds is alles het Zijne, gaat Zijn koninkrijk over alles. Er is alleen dit onderscheid dat Hij getrouwe, gelovige onderdanen heeft, die Zijn juk zacht en Zijn last licht noemen en opstandige ongelovige onderdanen, die Hem lasteren, en die Hij weidt met een ijzeren roede³⁾.

Hij weidt hen met een ijzeren roede, ja, maar verdelt hen nog niet. Dat zal Hij doen op Zijn tijd. En daarom is het nu ook zo dat Zijn getrouwe volgelingen wonen temidden van hen die Hem haten. Zij wachten af want zij weten dat de overwinning zeker is, ze weten dat eens al het onrecht hen overkomen om Zijns naams wil gewroken zal worden en dat zij dan zullen heersen over het nieuwe Jeruzalem dat de HERE hun bereid heeft.

Maar ze behoeven in hun vreemdelingschap niet te vrezen. Want de Here zorgt voor Zijn volk. Hij beschermt en onderhoudt het op een plaats die het van God bereid is, buiten het gezicht der slang, in de woestijn, naar Op. 12. De woestijn, dat is de plaats waar de gemeente, het volk des Heren woont, waar het nu — totdat de Satan, de oude tegenpartijder, geworpen zal zijn in de poel des vuurs — een veilig verblijf toegewezen is.

De woestijn, dat is het gebied, dat ligt buiten de grote cultuur dezer wereld, een plaats zonder schouwburgen en bioscopen, zonder praal en pracht, waar maar een hoogst enkele maal eens een school aanwezig is die middelbaar en hoger onderwijs kan geven en waar het centrale punt van samenkomst vaak niet meer is dan een gymnastieklokaal van een school. Maar in deze van God aangewezen schuilplaats is het veilig, en daar voedt de HERE Zijn volk met het hemelse brood, het leeft er bij alle Woord Gods en wordt gelaafd aan fonteynen met water des levens..... er is daar geen gebrek zoals ook het volk Israël geen gebrek leed in de woestijn⁴⁾. De HERE weet immers heel goed wat Zijn volk van node heeft.

^{2a)} Het volgende behandelde ik uitvoeriger in Calv. Jongelingsblad van 19 Oct. 1951 en 16 Nov. 1951.

^{a)} Openb. 12: 5.

⁴⁾ Verg. Deut. 29: 5, 6.

God heeft Hij geeft d' tuurwereld' son Hij ook een ijzeren en de lamp Hij duidelij voorgehoud geoordeeld zoeking nie tuur dezer te gaan lev provinciale haar weg als wij na vreemdelin zin van he manifest — Deze door (bekering o' Aan ons zoals de H HERE geel taken zo zouden. „M zegt Hij.... normaler d geboden en ons Hen ti Wat is Niet de cu overen, zo i we ons dan Ja, soms k dat afwach lijk zijn, v Inderdaad i Zijn kinder den en kal Hij zegt to kamers en klein ogent Hij in Zefa zachtmoedij licht een s Hij in oorl aarde gaat voorbeelden vervolging

We kunn met het w het zout d andere man Zijn getrou der aarde i rotting teg is geen ext dit, dat gij opdat zij u niet zeggen lijke werel kwestie hel achtelijk op wijsheid in julste begi het niet, v waar de we zonde, aller alleen, maa niet gemist zo maar op want ze ko menstel va we leven o deel de za

Laten w is ook niet getrouw z Petrus niet goed te do van onvers Paulus: „V buitenstaan genam, ni dien wij al zijn, dat is tijde overv weten dat = Als wij z van het ge teiten, die r eigenwijshe omvang er gaan. Voor ling in de twee trawa opmaakt o dat er afva toenemende waar het k

5) 1 Joh. 6) Verg. 7) Vergl. 8) 1 Pet. 9) Col. 4 10) 1 Cor.

¹⁾ 1 Petrus 1: 13a.

²⁾ Referaat gehouden op het Congres voor vrijge-maakte studenten, Kampen, 8 Januari 1952. Enkele kleine redactionele wijzigingen, niet van ingrijpende aard, vonden plaats, terwijl hier en daar noten werden toegevoegd, waar uit de bespreking bleek, dat misverstand kon ontstaan.